

GEEN COLA, MAAR SPA

STOTTERAARS SLAAN HANDEN IN ELKAAR EN DOORBREKEN TABOE

Met meer dan 60.000 zijn ze. Vlamingen die stotteren. Geert Baeyens is een van hen. Omdat hij weet wat het is om jarenlang te vechten tegen treiterijen en mishagen, vraagt hij begrip voor wie mondeling onzeker is. De vereniging waarvoor hij zich inzet, de Vlaamse Stotter Unie, biedt bovendien therapie.

Die therapie is uitgevonden door de Fransman Ivan Impoco, zelf een stotteraar, steekt Geert Baeyens van wal. "Toen zijn baas hem aan de deur zette, was hij zo boos dat hij hard op een muur begon te slaan. Terwijl hij dat deed, voelde hij dat de woorden die hij anders hortend en stotend vormde, plotseling moeiteloos over zijn lippen kwamen. Dat je bij het slaan je spieren samentrekt, bleek een belangrijke rol te spelen."

Bij elke lettergreep een spier in de bovenarm samentrekken: veel meer dan dat lijkt de therapie van Impoco en de Vlaamse Stotter Unie niet in te houden. "Toch is het slechts een deel van het verhaal", weet Geert Baeyens. "Zo leren ze je op school dat je woorden zo nauwkeurig en duidelijk mogelijk moet uitspreken. Nochtans blokkeren stotteraars net als ze goed proberen te articuleren. Als we te veel kracht op een letter als de k of de p willen zetten, loopt het fout. Het komt er dus op aan niet te fel te articuleren."

"Ook mentale sterkte is van belang. Je moet allereerst beseffen dat je evenveel waard bent als een niet-stotteraar. Meer nog, je moet die waardigheid durven te uiten. Toon de buitenwereld maar dat je iemand bent !"

Bed op de gang

Aan die mentale kracht valt misschien nog het meest te werken. "Het is een voortdurende uitdaging", beaamt Geert Baeyens. "Het taboe blijft immers groot. Mensen verdoezelen een spraakgebrek nog het liefst. En praten niet-ingewijden erover, dat gebeurt dat meestal in een lacherige sfeer. Je kent dat wel, grapjes maken, het Jacques Vermeire-typetje."

"Ik zeg niet dat er nooit mag gelachen worden, maar veel hangt af van de intentie van de grappenmaker. Ik lach ook wel eens als iemand over zijn woorden struikelt. Een beetje zelfrelativering betekent trouwens dat je zelfvertrouwen is gegroeid. Maar mensen die je heel bewust willen kwetsen, daar blijf je toch hartzeer van hebben."

Naarmate hij ouder wordt, laat Geert Baeyens zich minder raken. "In je jeugd trek je je de afkeurende blikken van anderen echter wel aan. Er zijn tijden geweest dat ik het jammer vond dat ik kon praten. Had ik helemaal niets kunnen zeggen, dan had ik tenminste nog op wat begrip kunnen rekenen. In plaats daarvan was ik het voorwerp van spot. Ik was nog niet helemaal gekazerneerd voor mijn legerdienst, of kamergenoten hadden mijn bed al op de gang gezet."

Over Geert Baeyens viel echter niet makkelijk heen te walsen. "Ik was nauwelijks een dag op school, toen medeleerlingen me als achterlijk bestempelden. Ik heb er dan maar de strafste jongen van de klas uitgepikt en ben met hem op de vuist gegaan. Niet dat ik daar trots op ben, maar het hielp wel. Vreemd dat je pas respect afdwingt als je de vuisten bovenhaalt. Plotseling was ik een 'goeie gast'." "In mijn familie kon ik gelukkig op meer begrip rekenen. Niet helemaal verwonderlijk, want mijn moeder stottert ook. Het zit een beetje in de familie, dus zijn ze er met het probleem vertrouwd. Je moet weten dat stotteren vaak aangeboren is. Als je het doet, is de kans groot dat je het nooit helemaal kwijtraakt."

Telefoneren

Toch leerde Geert Baeyens het stotteren onder controle te houden. "Mijn ouders bereisden indertijd half België om me van mijn spraakstoornis af te helpen. Logopedie, dokters – niets hielp echt. Een vierdaagse stage, in 1991, bracht wel soelaas. Vandaag kan ik me nog steeds vlot uitdrukken. Het komt er alleen op aan de aangeleerde technieken blijvend te oefenen. Geloof me, ik kom van ver." Waarna hij een video-opname boven haalt die werd gemaakt tijdens de stage. In de schuchtere jongen van 24 valt nauwelijks de Geert Baeyens van vandaag te herkennen. Zijn ogen knippen niet meer zoals toen, hij trekt niet met de mond en hapert slechts een enkele keer.

"Je kunt kiezen: ofwel werk je aan je probleem, ofwel laat je het hoofd hangen. Helaas vinden sommigen onvoldoende kracht in zichzelf. Ik heb weet van mensen die uiteindelijk zichzelf doodden. Nochtans loont het de moeite om door te gaan. Kijk maar naar zanger Arno. Hij is in wezen een stotteraar. Eigenlijk bloeide ik pas helemaal op toen ik een vlotte babbel kreeg."

"Zolang ik hevig stotterde, benutte ik slechts dertig procent van mijn kunnen. Je wilt een cola bestellen, maar omdat de k een probleem is, vraag je uiteindelijk een spa. Op school weet je het antwoord, maar je durft je vinger niet op te steken uit angst te blokkeren. In het middelbaar veranderde ik zelfs van studierichting. Ik deed twee jaar handel, maar zei daarna aan mijn ouders dat ik liever met mijn handen wou werken. Dat was een drogreden. Ik besepte dat handel voorbereidt op een beroep waarin je spraakvaardigheid nodig hebt. Terwijl telefoneren voor een stotteraar zowat de zwaarst denkbare klus is."

Sommigen in de medische wereld hameren erop dat er geen wetenschappelijke bewijzen zijn voor de werkzaamheid van de Impoco-techniek. Geert Baeyens: "Dat is best mogelijk, maar eigenlijk heb ik helemaal geen behoefte aan die bewijsvoering. Het zal mij de rug roesten dat stotteren mogelijk veroorzaakt wordt door slechte communicatie tussen de linker- en rechterhersenhelft. Voor alles wil ik vooruitgang boeken. En dat doe ik. Toen ik trouwde, kon ik met moeite het jawoord uitspreken. Maar bij de geboorte van mijn dochter stond ik erop om zelf een tekst voor te lezen. Het is me nog gelukt ook."

Meer informatie op de website www.impoco.be, e-mail info@impoco.be, telefoon 0485/95.35.33.

Michel Vermeersch